

1931. MÁRCIUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

3. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1931. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Meghívó

A folyó évi április hó 15-én délután félöt órakor az egyesület székházának tanácstermében tartandó **alföldfásítási** vita-előadásra.

A vita anyagát Kiss Ferenc ny. miniszteri tanácsos úrnak az *Erdészeti Lapok* jelen számában közölt „Az Alföldfásítás gyakorlati kérdéséhez” című cikke képezi.

Felkérjük t. tagjainkat, hogy a fenti vitaelőadáson minél nagyobb számban vegyenek részt s a kérdéshez való hozzászólásaikkal támogassák az Alföldfásítás nehéz problémájának sikeres megoldását.

Az Elnökség.

Felhívás

Értesítjük az erdőgazdaságok t. vezetőit, hogy a fakeskedelemmel foglalkozó érdekeltségek egyesületünknel nap-nap mellett érdeklődnek aziránt, hogy hol tudnának szükségleteik kielégítésére alkalmas faanyagokat vásárolni.

Hogy az erdőgazdaságok eladásra szánt fakészleteinek elhelyezését előmozdíthassuk, felkérjük az érdekelt erdőgazdaságok t. vezetőit, szíveskedjenek eladásra szánt fakészleteik felől egyesületünket megfelelően tájékoztatni.

Egyben arra is kérjük őket, hogy úgy a feladó állomásokat, mint a faanyagok minőségét és egységárait is megjelölni szíveskedjenek.

Az Elnökség.

Krónika

1. A főiskola kérdése

Amikor itt ismételt köszönetünket nyilvánítjuk a földművelésügyi miniszter úrnak azért az erélyes föllépésért, amellyel a főiskola ügyét pillanatnyilag nyugvópontra hozta, utalunk a főiskola egyik illusztris tanárának lapunk mai számában megjelenő cikkére, amely igazolja, hogy az általunk félrevert harang nem vaklármának adott hangot.

Az intézkedés a tizenkettedik órában ugyan megállította az egyesek által — újból hangsúlyozzuk a felsőbbség tudata nélkül, tehát jogosulatlanul — indított folyamatot, de nem akasztotta meg végleg.

Értesüléseink vannak afelől, hogy a mozgalom ma sem szünetel, sőt abba az irányba terelődött, hogy Sopron városa a népszavazás 10 éves jubileumára egyetemi várossá váljék.

Mi úgy emlékszünk, hogy ebben a népszavazásban igen jelentős érdeme volt a főiskolai ifjúságnak is.

Az egész ország, fel a legmagasabb tényezőig, elismeréssel szólott a főiskola szerepléséről.

A legteljesebb mértékben aláírjuk azt a szándékot, hogy Sopron városa megérdemli az egyetemi várossá való emelést és ez a legkevesebb, amivel a csonkaország a „civitas fidelissima“-t kitüntetheti.

Feltesszük azonban a kérdést, történhetik-e ez a kitüntetés úgy, hogy a másik érdemeket szerzett félnek, a főiskolának, több mint máfélelvízszázados önállóságát dobják oda és összetör-

jenek egy olyan multat, amelyhez az ország legtöbbet szenvedett és legtöbbet veszített gazdasági ágazatainak minden emléke fűződik.

A főiskolának bármely egyetemhez való csatolása, évszázados függetlenségének megszüntetése formális Trianonja volna az erdészeti szakoktatásnak.

És nem tudjuk elhinni, hogy a kormányzat a trianoni győzők álláspontjára helyezkedjék a főiskolával szemben 10 évvel ezelőtt szerzett érdeme elismeréseképpen akkor, amikor saját magán tapasztalja és érzi, hogy az ilyen erőszakolt diktátumok mit jelentenek.

Kijelentjük, hogy készek vagyunk a legszélesebbkörű nyilvánosság előtt is a legkiméetlenebb harcra azért, hogy a főiskola függetlenségét megvédjük és fejlődését biztosítsuk.

2. A mostohagyerek.

Költségvetés, beruházási programm tárgyalása alkalmával és minden hasonló esetben rámutattunk arra, hogy a magyar erdőgazdaság a földművelésügyi minisztériumnak mostohagyereke.

A bizonyítékoknak általunk felsorolt egész halmazát betetözte a 600/1931. M. E. számú rendelet, amely az államerdőzeti tisztikar létszámát a régi 222-es létszámmal szemben 180 főben állapítja meg.

Ebbe a 180-as létszámba nemcsak az a négy új erdőgondnok van beszámítva, akiket a kincstár a legutóbbi időben vásárolt új birtokain alkalmaz, de most már be van számítva a közművelődési alap birtokán alkalmazott két erdőtiszt is, voltaképpen tehát 174 embernek kell ellátnia a 222 ember eddigi munkakörét.

Az apasztás tehát a 222 emberből álló létszámnál 48 ember, vagyis 21.5%.

Nézzük csak a földművelésügyi többi főiskolai képzettségű ágazatait.

Foglalmazási szak: apasztás 4.3%, gazdasági felügyelők: 0.6%, állatorvosi szak: 1.2%, vízügyi szolgálat: 10.1%, tudományos intézetek: 5.8%.

A legerősebb apasztás a másik műszaki ágazatnál: a vízügyi szolgálatnál van és még itt sem éri el felét sem annak, mint az erdészetenél.

A négy főiskolai képzettségű ágazat átlagos létszámapasztása 4.4%, amivel szemben az erdészeti igazgatásnál ennek kétszeresen ötszöröse.

A földművelésügyi minisztérium személyzetének 1333 főre rúgó összlétszámánál, ahol most már a segédszemélyzet stb. is be van számítva, az apasztás 109 állás.

Amíg tehát az 1333 főből álló létszámnak az erdészeti személyzet létszáma csak 16.65%; ezzel szemben a 109 főnyi apasztásnak 44%-a esik az államerdészeti adminisztráció terhére.

Arra nézve, hogy fűződik-e közérdek az erdőmérnöki kar létszámának a megfelelő színvonalon való tartásához, csak egy idézetet veszünk ki abból az erdőmérnöki kar által összeállított ismertetésből, amely az őket ért súlyos sérelmet tárgyalja.

„Teljes nyíltsággal és őszinteséggel kénytelenek vagyunk beismerni, hogy az erdőmérnöki kar már évek óta nem képes hatósági esküjéből folyó kötelezettségeit teljesíteni és az előbb felsorolt feladatokat azzal az eredménnyel ellátni, amelyet egyfelől a gazdasági okszerűség és az erdőgazdasági közérdek szempontjából, másfelől az államnak az államerdészeti kezelésbe vett erdők tulajdonosaival szemben vállalt szerződéses köteletségéből folyóan meg lehetne követelni“.

Fűzzünk még ehhez hozzá egyet-mást abból, amit megbízható helyekről kapott információnk szerint a Miniszter Úr Öexcellenciája annak a tisztviselői küldöttségnek válaszolt, amelyik a memorandumot Öexcellenciájának átadta.

Eszerint a Miniszter Úr azt *hitte*, hogy 20%-os létszámcsökkenés a főosztály tudtával történt és arról az erdészeti ügyek felelős intézői tájékozva voltak.

A másik kijelentés szerint Öexcellenciája kénytelen volt bizonyos számú állást leadni a tárca keretén belül, és mivel sem a gazdasági felügyelők, sem az állatorvosi szak összesen 400-at meghaladó létszámából leadni semmit nem lehetett, sőt pld. a munkáspénztár személyzetét szaporítani kellett, kénytelen volt az ott nem nélkülözhető állásokat az erdészeti személyzetnél leadni.

Csodálatos helyzet!

Mi ismerünk egy 50 esztendőös törvényt, amelyik az erdők felügyeletét az állam kötelességévé teszi, ismerünk egy 32 esztendőös törvényt, amelyik közületeket arra kötelez, hogy erdejüket állami kezelésbe adják.

Ismerjük ezeknek a törvényeknek olyan kikötéseit, amelyek kifejezetten körülírják azokat a minimális teendőket, amiket az állam ellátni **köteles**.

Mi is ismerünk olyan kormányrendeleteket, — háborús eredetű rendelkezésekről beszélünk, — amelyek a kormányzatnak messzemenő beavatkozási jogot biztosítanak a gazdasági életben és annak egyes megnyilvánulásait kifejezetten a földművelésügyi Miniszter Úr jóváhagyásától teszik függővé.

Sőt van ezek között a rendelkezések között olyan, amelyet már évekkel ezelőtt hatályon kívül helyeztek és csupán az erdőgazdaságra vonatkozó rendelkezéseit tartották fenn.

Mi tudunk arról, hogy az államhatalom időközben — igen helyesen — több mint huszonötezer kat. hold erdőbirtokot szerzett, amelynek a kezelése 6 tisztviselőt igényel.

Megállapíthatjuk tehát elsősorban azt, hogy a teendő, amit az államerdészeti tisztikarnak el kell látnia, ma jelentékenyen több, mint a békeidőkben volt.

De megállapíthatjuk egyúttal azt is, hogy amíg a csonka ország erdőgazdasága Nagymagyarország idejében az egész közösség ellátása szempontjából számottevő szerepet nem játszott, mert az elszakított részek az egész ország szükségletén felül még számottevő felesleget is termeltek; addig a csonkaország gazdasági életében az erdőgazdaság szerepe fájdalmasan jelentőssé vált, mert az elhanyagolás következtében évi százmillió pengőt meghaladó behozatal kényszerűségét rója ránk.

Meggyőződésünk az, hogy a Miniszter Úr **Öexcellenciája teljes tudatában van ennek a fontosságnak**, hiszen szak- és nem szakkörök, kormányhoz közelállók és ellenzékiek elégszer hívták fel rá az egész kormányzat figyelmét.

Sőt maga a törvényhozás is számolt ezzel a különleges adottsággal, hiszen 1923-ban külön törvényben írta elő az Alföld fásítását s ennek a végrehajtását ugyancsak a föld-

művelésügyi minisztériumnak és pedig az államerdészeti szervezeteknek tette kötelességévé.

Megállapíthatjuk magukból a minisztérium hivatalos adataiból, hogy ezeknek a kötelezettségeknek az államhatalom hogyan felelt meg.

Az erdősírtési hátralékok a magánerdőkben állandóan szaporodnak.

Az állami kezelésbe vett községi és egyéb erdők számottevő részénél az erdők állapota annyira nyomorúságos, hogy egyik vidéki egyesületünk a legközelebb multban külön tanulmányutat vitt ezekbe az erdőkbe, hogy lerongyolt állapotukat bemutassa.

A használati és egyéb engedélyek késedelmes kiadása miatt a panaszok állandóak.

E lapok hasábjain is sok esetben tettünk szót olyan intézkedéseket, amelyek tisztán a személyzet hiányára és a túlterheléssel járó ideges kapkodásra vezethetők vissza.

Nyíltan hangoztattuk, hogy az államerdészeti tisztikar nem bírja, nem bírhatja meg a 222 emberes létszám és adott beosztás mellett már most sem a ráháruló teendőket, ha pedig még azok a teendők is rázúdulnak, amelyeket a Miniszter Úr új erdőtörvénytervezete a köz érdekében csak rájuk háríthat, össze kell roskadniuk a megterhelés alatt.

Nemcsak e lap hasábjain, de megfelelően indokolt felterjesztésekben mutattunk rá azokra a körülményekre minden alkalommal.

Mivel tudomásunk szerint a földművelésügyi minisztérium egyik olyan osztályának a vezetője, amelyik osztály valószínűleg jelentős szerepet játszott a létszámapasztás megállapításánál, azt a kijelentést tette, hogy az erdészeti létszám túl van duzzasztva, mert a megszállott területről menekülteket mind bevette: két adatot kívánunk itt leszögezni.

Egész Magyarország 874 főből állott erdészeti tisztii személyzetéből az összeomlás idején 195 teljesített a csonka ország területén szolgálatot.

A menekültek betudásával ez a létszám 330-ra emelkedett ugyan, de az 1924. év táján a létszámot 222 főre apasztották le.

Az eredetileg volt 195 emberből alkalmazva volt:

a) az üzemnél	30 tiszttviselő,
b) a központi igazgatás, felügyelet és állami
kezelésnél	163 tiszttviselő,
c) a szakoktatásnál	2 tiszttviselő.

Ezzel szemben a 222 emberből álló létszámból

a) az üzemnél van	35 ember,
b) az igazgatás, felügyelet és állami kezelésnél	173 ember,
c) a szakoktatásnál	11 ember,
d) az állami mezőgazdaságnál	2 ember,
e) a legelő ágazatnál	1 ember.

A két utolsót, mivel ezek a régi létszámba be nem számítottak, mint teljesen különálló teendők ellátására hivatott állomásokat, figyelembe vennünk nem kell.

Az üzemieknel a többlet 5 tiszttviselő.

Ezzel szemben azonban már előbb rámutattunk arra, hogy az újonnan vásárolt kincstári birtokok közvetlen kezelési teendői magukban 6 embert foglalnak le, pedig ezenkívül az irányítás és ellenőrzés is munkát ad.

Az eredeti teendők végzésére tehát már így is eggyel kevesebb tiszttviselő állott rendelkezésre, dacára annak, hogy az elmúlt 10 esztendő — Lillafüredet nem is számítva — jelentékeny hosszúságú vasútvonalak üzembentartási teendőit, a kormányrendeletekből kifolyó munka egyrésztét is erre a személyzetre hárította, maga a termelés pedig a csonkaországi, régi kincstári birtokokon tudomásunk szerint megsokszorozódott.

Az igazgatás stb.-nél 10 főből álló többlet mutatkozik.

Ez az a létszámszaporítás, amivel az 1 millió kat. holdat elérő magánerdők használatának engedélyezését, a birtokváltások, az eldarabolások engedélyezésével járó munkatöbbletet, az Alföldfásítás teendőit el kellett volna az adminisztrációnak látni, mert hiszen már előbb kimutattuk, hogy az egyéb felügyeleti és kezelési teendőt a régi személyzet már 1918-ig sem birta ellátni, amit éppen a földművelésügyi minisztérium statisztikai adatai igazolnak.

Itt is megállapíthatjuk tehát, hogy ez a látszólagos többlet

még távolról sem áll arányban az államra köteleességszerűen háramló munkatöbblettel.

A szakiskoláknál a szaporodást elég lesz azzal indokolni, hogy a nagymagyarországi 5 szakiskolából, amelyek 95 százaléka erejéig most már a magángazdaság részére lettek volna hivatva a törvényben előírt képesítésű altiszti és segédszemélyzetet nevelni, mindössze egy maradt a csonka ország területén s így feltétlenül gondoskodni kellett arról, hogy a magánbirtokok biztosítani tudják a maguk részére a törvényben előírt képesítésű embereket.

Mindezeket az adatokat maga a földművelésügyi minisztérium ismeri legjobban.

Foglaljuk össze tehát a tényállást.

A békebeli létszám nem tudta ellátni még azokat a teendőket sem, amelyek a felügyelet szempontjából akkor reárahámlottak.

Az elmúlt 10 év alatt tételes törvényeink megkétszerezték a teendőket, a kincstári birtokok szaporodása, az üzemek fejlődése, a gazdasági viszonyok változása, a személyzet igen jelentékeny szaporodását tette volna szükségessé, amivel szemben az üzemi személyzet létszáma apadt, hiszen a régi kincstári birtokok ügyeit ma eggyel kevesebb tisztviselő látja el, a felügyeleti tisztikarnál pedig a létszám kereken 6 százalékkal emelkedett a több mint 100 százalékos munkaszaporulattal szemben.

Mindezt a minisztériumban igen jól tudják.

Sőt, amint a tisztikar memoránduma igazolja, tudták azt is, hogy a személyzet ezeket a teendőket ma már nem bírja kettős (állami és közigazgatási) esküjének megfelelően ellátni. Mindezek dacára a létszámot 20 százalékkal csökkentették. Nem akarjuk itt részletezni azt, hogy mi lesz ennek a következménye az egész magyar erdőgazdaságra nézve.

Hiszen a legutolsó „haladást” már az erdősítési hátralékok, a kopár területek szaporodása napnál fényesebben bizonyítja.

Meg kell azonban állapítanunk azt, hogy a törvényben megszabott kötelezettségek be nem tartásáért a kormányzat

felelősséggel tartozik és mi a nagy nyilvánosság, Isten és ember előtt igenis *a földművelésügyi minisztériumot tesszük felelőssé azokért a következményekért, amikkel a létszámapasztással betetőzött intézkedések járnak.*

Annak a megállapítását pedig, hogy egyénileg kit terhel a felelősség, az olvasóra bizzuk.

3. A magyar tüzifa.

Három hónapja vajudik már törvényhozási intézkedés, amely hivatott volna félrevezetett közönségünket a legelemibb hazafias kötelességre, a belföldi termelés termékeinek fogyasztására szorítani.

Megállapíthatjuk, hogy a földművelésügyi minisztérium illetékes főosztálya mindenkit meghallgatva, minden alkalmat fölhasználva iparkodik a kérdést tető alá hozni.

Sőt egyesületünk javaslatára olyan intézkedést is bevett a tervezetbe, amely intézkedés az eddig hasábfában kielégített illetményeknek megfelelő mennyiségű alacsonyabbrendű választékra leendő kicserélését is lehetővé teszi s így jelentékenyen szaporíthatja a forgalomba kerülő magyar hasábfá mennyiségét.

Rá kell azonban térnünk erre a kérdésre most már a gazdaság szempontjából is.

Kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy a magyar termelésben a hasábfá aránylag jóval kisebb százalékban van képviselve, mint a külföldi termeléseknél.

A földművelésügyi minisztérium törvénytervezete a már említett intézkedéseken kívül megkönnyíti a dorongfa értékesítését azáltal is, hogy az összes közintézményeket úgy az állam, mint az önkormányzat keretén belül tiszta dorongfa fogyasztására kötelezi.

Bár meggyőződésünk az, hogy a közel 30.000 vasúti kocsi-rakományt kitevő közszállításoknak dorongfával való biztosítása és az illetmények megfelelő kicserélése jelentékenyen fel fogja javítani a magyar tüzifaválaszték arányát, mégis szükségesnek látjuk ezt a kérdést újra bevetni a gazdaság problémái közé.

A gyérítési anyagokat, a tuskó- és galyfát igen-igen sokhelyütt ma sem tudják értékesíteni, hanem az erdőn korhad el.

Kétségtelen, hogy valamennyire hozzájárul ez az erdő talajának a javításához, azonban ez az előny olyan minimális, hogy számításba sem lehet venni a kettős hátrány mellett, amit közgazdaságunknak okoz.

Ha a helyi szükségleteket mindenütt és következetesen csak ezekből a választékokból elégítjük ki, legalább 15—20 százalékkal tudjuk a vasúti szállítást megbíró választékokból kereskedelmi forgalomba kerülő tűzifamennyiséget szaporítani és ezáltal legalább 20—25.000 vagon külföldi tűzifa behozatalát feleslegessé tesszük.

A másik az a veszteség, amit a gyérítések elmaradása a jövőendő állományainak fejlődésében okoz.

Meggyőződésem az, hogy ha erdőbirtokosaink és erdészeti alkalmazottainak ez egyszer összefognak és a közeli helyek szükségleteinek fedezésére hasábfát nem adnak mindadig, amíg gyengébb minőségű választék rendelkezésre áll, akkor a vidéki közönség, de különösen a falusi lakosság szüksége olcsóbban és mégis teljesen megfelelően nyer kielégítést, a távolabbi fogyasztás céljaira pedig jóval több olyan tűzifánk marad, amit lehet és érdemes vasúton szállítani.

A másik gondolat az, amit a lap multhavi számában Lippóczi kollégánk vetett fel és ez a dorongfa kérdése.

A legteljesebb mértékben igazat kell adnunk Lippóczinak abban, hogy még a kemény dorongfa is aránytalanul rövidebb idő alatt romlik, mint a hasáb és hogy ezt a romlást teljesen megelőzhetjük akkor, ha a dorongfát hasítjuk.

Az ilyen fa sokkal hamarabb fog még megszáradni, mint a rendes hasáb és súly szerint való értékesítésnél teljesen egyenlő értékű lesz a hasábfával.

Az idősebb egyedek ágaiból termelt dorongfát ugyan nem lehet mindig teljes egészében széthasítani.

Az aránylag fiatalabb állományok termelésénél azonban a dorongfa túlnyomóan nagy része hasítható.

Nincs szükség arra, hogy ennek a választéknak a közékeverésével gyengítsük a hasábfa minőségét.

Legfeljebb azokon a helyeken, ahol a dorongfa sok, kel-
lene egy új választékot akár „vékony hasáb“, akár „hasított
dorong“ néven beiktatni és meggyőződésünk az, hogy a keres-
kedelem a legrövidebb időn belül nemcsak megszokná, de szí-
vesen is vásárolná ezt a választékot.

Ahol pedig a dorongfa kevés, ott annak a minőségét és így
az árát tudnók ennek a választéknak a közékeverésével meg-
javítani.

Itt azzal a kéréssel fordulunk erdőbirtokosokhoz, erdőtisz-
tekhez és termelőkhöz egyaránt, vegyék ezt a kérdést komolyan
a kezükbe.

A kérdés megfelelő megoldása nemcsak az erdőgazdaság
részére jelent számottevően nagyobb forgalmat, de mivel a bel-
földi termelés fokozására és így a behozatal apasztására feltét-
lenül alkalmas, egyúttal hazafias kötelesség is.

4. A propaganda.

Talán sehol nincs erre az eszközre akkora szükség, mint
éppen az erdőgazdasági kérdéseknél, mert hiszen éppen ezek
azok, amik iránt a közönség túlnyomó részénél nemcsak az
érdeklődés, de az érzék és a legcsekélyebb hozzáértés is
hiányzik.

Egyaránt kevés az érzéke a propaganda iránt úgy az
erdőbirtokososztálynak, mint az erdőtisztikarnak.

Az elsőnél saját adott helyzete teszi érthetővé a dolgot;
míg az erdőtisztikarnak, akiknek igen jelentős része a közle-
kedéstől és kultúrától messzefekvő lakóhelyhez van kötve, ez
az elszigeteltség az oka az érdektelenségnek.

Annál inkább kötelessége mindazoknak, akiknek erre a
lehetőségük megvan, hogy minden alkalommal felhívják ezekre
a kérdésekre a közfigyelmet.

Hogy az egyesület ezirányú munkássága nem marad egé-
szén eredmény nélkül, annak igazolására a képviselőházi és
felsőházi felszólalásokon kívül néhány újabb momentumra is
rámutatunk.

A Magyarság február 26-i számában maga a lap főszer-
kesztője, dr. Milotay István foglalkozott az egyesület memoran-

dumával és pedig egy ragyogó tollal, izzó hazafiassággal megírt vezércikkben, rámutatva arra, hogy ennek a kérdésnek a megoldása az egész nemzet létalapjának, a magyar földnek el nem odázható, sürgős ügye és hogy ezek a kérdések a nemzet jövődjére szempontjából sorsdöntők.

E hó 3-án pedig a képviselőház háznagya, Karafiáth Jenő ny. államtitkár, egyesületünk választmányi tagja kapcsolta bele a kérdést a Nemzeti Clubban tartott magasszínvonalú előadásába, amelyet a kormány két legagilisebb tagja, a közoktatásügyi és honvédelmi miniszter urak is végighallgattak.

Mindkét kormánytényező mélyenszántó, remekül kidolgozott felszólalásban mutatott rá arra, mennyire fontos ezeknek a kérdéseknek a megoldásánál az egyöntetű akarat kialakítása és másrésről az erkölcsi alapon álló, hazafias gondolkozás általánosítása és a szervezettség a magyar társadalomban. Mert ezeknek a hiányát érezzük leginkább akkor, amikor ilyen határozottan erős nemzeti vonatkozású kérdésről van szó.

Külön ki kell emelnünk még dr. Ritoók Zsigmond egyetemi orvostanár felszólalását, aki az Alföldön oly rettenetesen elhatalmasodott tuberkulózis leghatékonyabb ellenszere gyanánt nagy alföldi területek beerdősítését jelölte meg.

Öszinte és hálás köszönettel adózunk az említett urak mindegyikének azért, hogy a mi fájdalmas problémáinkat a nagy nyilvánosság előtt akkora jóindulattal és olyan eredményesen képviselték.

De példa gyanánt is hozzuk fel ezeket a dolgokat, annak igazolására, mit jelent az, ha mindenki, minden rendelkezésére álló eszközt felhasznál arra, hogy ezeket a gondolatokat a köz tudatba vigye át.

Mert teljesen igazat adunk a honvédelmi miniszter úrnak abban, hogy az az ideális állapot, ha a kormány függ a közhangulattól és nem megfordítva.

Elég sajnós, hogy mi ennek most az ellenkezőjét tapasztaljuk.

Hiszen talán elég lesz rámutatnunk arra, hogy az Alföld-fásítás érdekében nemcsak egyesületünk, de az összes mezőgazdasági kamarák, az összes érdekelt vármegyei és városi

törvényhatóságok fordultak fölterjesztéssel a törvényhozáshoz és szakminiszterhez, hogy a felsőház egyhangú határozattal hívta fel a kormányt az akció erélyes folytatására.

Ebben a kérdésben tehát bizonyos mértékű közhangulat már van.

A kormányzat részéről azonban, sajnos, alig kaptunk többet, mint biztosítást a teljes megértés és legnagyobb jóindulatról, ezenkívül pedig az akció folytatására szükséges hitelnek majdnem teljes megvonását.

Reméljük, hogy mindezek dacára meg fogjuk tudni teremteni azt a közhangulatot, amelyik mégis kényszeríteni fogja a kormányzatot arra, hogy ezeknek a kérdéseknek a megoldását olyan elsőrangú feladatának tekintse, amilyen elsőrendű nemzeti érdek.

A legteljesebb készséggel elismerjük, hogy a jelen gazdasági nehézségek ehárításánál a kormányzat a legmesszebbmenő mértékben támogat bennünket és ennek a támogatásnak már igen sok előnyét élvezzük.

Le kell azonban szögeznünk azt, hogy az erdőgazdaságnak a mi szemünkben a jelennél fontosabb hivatása volt mindig az, hogy a jövőről gondoskodjék és megmentse a saját becsületét az utókor előtt is. Biztosan reméljük és elvárjuk ezért, hogy a jövőt érintő legfontosabb kérdéseink megoldása elől a kormányzat sem fog elzárkózni és pedig annál kevésbé, mert hiszen a kivezető utat pontosan megjelöltük.

5. Erdőgazdaságunk föladatai.

Bármely gazdasági ág csak akkor töltheti be teljesen hivatását, ha azok, akik irányítását intézik, nem tekintik saját ágazatukat öncélnak, hanem keresik azt a szerepet, amelyet az illető gazdasági ág a nagy közösség, a nemzet gazdasági életében betölteni hivatott.

A szakszempontról eszményileg tökéletes gazdaságvezetés is teljesen elhibázott, ha nem illeszkedik szervesen bele a nemzet gazdasági életébe s egész termelése, egész munkája nincs a többi éppen olyan fontos gazdasági ággal együtt a nemzeti gondolat, a nemzeti célok szolgálatába állítva.

A magyar erdőgazdaságnak ebben a leszegényedett csonka országban annál fokozottabb mértékben vannak meg a maga igen fontos különleges magyar feladatai, mert hiszen éppen fában való szegénységünk egyik legjelentősebb oka nehéz gazdasági helyzetünknek és az óriási mérvű behozatal következtében egyúttal állandó elszegényedésünknek is.

Be kell látnunk, hogy a német példákön lelkesedő, a német divatot igen sokszor szolgálilag követő erdőgazdaságunk sok tekintetben letért arról az útról, amelyet a mi speciális magyar érdekeink elénk szabnak.

Mert tisztában kell lennünk azzal, hogy az a változás, amit Trianon mérhetetlen igazságtalansága a megmaradt magyarság soraiban előidézett, egészen más feladatok elé állította a magyar erdőgazdaságot is, amely a közérdeket ma egészen más formában hivatott és köteles szolgálni, mint a boldog békeidőkben.

Mert ha el is ült a fegyveres háború, annál kíméletlenebbül folyik a gazdasági harc és jaj annak, aki ebben alul marad.

A legelsőrendű háborús tanuság az, hogy az a nemzet bírja legtovább, amely a maga szükségleteit a legteljesebb mértékben képes otthon ellátni.

Mert az ellátatlanság szüli azt a nyomorúságot, amely forrása minden felforgató eszmének s amely a front mögött 1—2 nap alatt sárba tudja tiporni legfényesebb fegyvertények eredményeit is.

Erdőgazdaságunk termékei szempontjából ma közel 80 százalékos behozatalra vagyunk utalva és különösen egyes különleges rendeltetésű fatermékekben annyira szegények vagyunk, hogy ennek a hiánynak a kiküszöbölése már állambiztonsági szempontból is elsőrendű fontosságú, nehogy háborús bonyodalmak esetén már az első hónapok súlyos gazdasági váltságra sodorjanak.

Pedig ezt a kérdést aránylag rövidebb időn belül tudjuk a megoldáshoz közel vinni, ha bizonyos megcsontosodott elvekkel hajlandók vagyunk szakítani.

Mi itt újból fölvetjük az erdőgazdaság három legfontosabb kérdését, amelyeknek a döntő fontosságára már évekkel ezelőtt

is többízben rámutattunk és pedig a vágásforduló, a fanem és a felújítás kérdését.

A vágásfordulónál ma be kell látnunk, hogy aránylag alacsonyabb vágásfordulók mellett sokkal nagyobb tömegeket tudunk produkálni, mint a nyugaton szokásos magas vágásfordulókkal.

De nincs is szükségünk ezekre a magas vágásfordulókra.

Ahol régebben a túlnagy méreteket igényelték, onnan már 90 százalék erejéig kiszorított bennünket a vas, a beton és a kettő szerencsés kombinációja, a vasbeton.

Nézzük a legnagyobb tömegeket fogyasztó és legfontosabb ágazatokat, az építőipart, a vasutakat, a bányákat, a mezőgazdaságot vagy akár a háztüzelést, sehol nincs szükség ma már olyan méretű anyagra, amit 50—70 éves vágásforduló mellett ne tudnánk nagy tömegben előállítani, sőt még az ebből a szempontból legigényesebb bútorgyártásnál is ki kell hogy szorítsa a ragasztott lemez a szélesebb választékokat.

Ugyanígy vagyunk a fanemekkel is.

Nem akác-, de tölgy-mánia dühöngött nálunk évtizedeken keresztül és állandóan a külföld igényeit tartva szem előtt, vakon elfogadva egy-egy hangzatos német jelszót (pl. Hütet eich vor Verfichtung), nem törődünk azzal, amit főcélnak kellett volna tekintenünk; hogyan tudjuk saját szükségleteinket a legkisebb fölösleges ide-odaszállítással akadálytalanul ellátni.

Elvül mondtuk ki, hogy egyes fanemek nálunk nem tenyészthetők azért, mert nálunk nem bírják el a 100—120 éves vágásfordulót és tettük ezt annak dacára, hogy 50—60 éves vágásforduló mellett igen fontos szükségleteinket tudtuk volna velük akadálytalanul kielégíteni.

Egyáltalán nem törődünk olyan fanemekkel (nyár-félék, éger, nyír, akác), amelyek adott viszonyaink között gyors növések, óriási tömegtermelésük és könnyű alkalmazhatóságuk révén igen fontos közszükségleteinket hivatottak kielégíteni.

Az északi vagy a dunántúli dombvidék északi és keleti hajlású lejtői, a Bakony, a Vértes, a Mátra, a Bükk magas fennsíkjai 60 éves lúczy, vörösfenyő- és erdei fenyőállományokkal, fatömegben kétszeresét produkálnák annak, amit az ottani

100—120 éves bükkállományok adnak; a majdnem négyszeres műfaszázalék pedig lehetővé tenné azt, hogy olyan szükségleteinket elégítsük ki, amelyek anyagáért ma évről évre sokszor tízmilliókat fizettünk ki szomszédainknak.

De amúgy is sok olyan alkalmazása van különösen a fenyőfának, amelyben mi azt más fanemmel könnyen tudjuk pótolni.

Ilyen elsősorban a nyár.

Egyik legelső hazai bútorgyárunk, a Lingel-gyár a kanadai és fekete nyárt, valamint a rezgőnyárt elég nagy mértékben használja a fenyő pótlására, pedig a gyártmányai igazán legelsőrendűek.

A három nyár-fajon kívül az éget, a nyírt akár palló, akár lemez formájában egész nyugodtan lehet bútorgyártás céljaira használni, mert ha kiszáradt, kevésbé vetemedik, símábban megmunkálható és még valamivel könnyebb is, mint a fenyő.

A legkényesebb asztalosigényeket kielégítő szélességű anyagot ezek a fanemek 30—35 éves korban bőségesen adják.

A keményfa-félék közül csak a kőrist és az amerikai diót (fekete dió) említjük, amelyek szintén már ugyanebben a korban is, 50—60 évvel pedig igazán elsőrendű anyagot szolgáltatnak.

Különösen a vidéki, de még a városi építkezéseknél is, nincs akadály a annak, hogy a fedélszéket pl. kanadai nyárból állítsuk elő, a falusi építkezéshez szükséges méretű anyagot pedig ez a fanem már 15—20 éves korában bőségesen ontja.

Ugyanezt mondhatjuk az akácról, mint épületi fáról is.

Hiszen ismerünk 30 éves akácost, amelyben a törzsek átlagos magassága a 20 méter körül jár, sőt ezt jórésztben meghaladja és a törzsek 14—16 méterig majdnem teljesen egyenesek és tiszták.

A fanem-kérdésben tehát az eddigi politikától teljesen el kell térnünk s a tölgyet és bükköt csak ott alkalmazni, ahol termőhelyi viszonyaik optimumát találjuk meg.

Számolnunk kell azzal, hogy a lassan növekvő kocsánytalan tölgy, bár igen magas vágásforduló mellett igen értékes fanem, a mai gazdaságból nagyon ki fog szorulni.

A harmadik a felújítás kérdése.

Kétségtelen, hogy a természetes úton keletkezett, fiatalos növekvése az első időkben jóval lassúbb a mesterségesen telepítetténél.

Éppen ilyen tény az is, hogy a magtermésnek hosszabb-rövidebb ideig való kimaradása a jövő áliomány fatömegében okoz többéves növedékvesztiséget.

Sőt egyes fanemeknél, így különösen a nálunk annyira fontos erdei fenyőnél megállapíthatjuk, hogy a természetes felújítás vagy egyáltalán nem, vagy csak hézagosan következik be mindaddig, ameddig a gyantával átitatott, el nem korhadt felső alomréteget a gyomok ki nem élnek vagy pedig a levegő és nedvesség hatása át nem érleli.

Mi nem vagyunk elég gazdagok erdőben arra, hogy ezeket a növedékeket a jövőtől elvonhassuk.

Feltétlenül meg kell ezért barátkoznunk a mesterséges erdősítés gondolatával, akár tarvágás, akár alátelepítés formájában, sőt jó lesz megbarátkoznunk azzal is, hogy azokon a területeken, ahol egyéb okokból a természetes felújítást mellőzni nem lehet, legalább részleges talajműveléssel segítsük elő a felújítást és a fiatalos megtelepedését.

Hogy a régi axiómák mennyire nem válnak be, arra csak egy példát hozunk fel.

Teljesen nyíltfekvésű csemetekertben láttam minden takarás nélkül nevelt egyéves bükkcsemetét, 30—35 cm magas, a tőnél 6—8 mm vastag törzzsel, 2—3 oldalággal és erőteljes, dús, élénkzöld levélzettel.

Ha keressük az okot, könnyen meg is találjuk.

A nyers talajba vetett, megfelelően takart magból kelt csemete táplálékát azonnal megtalálta, a legkényesebb részei: a gyökfő és a szíkalatti szár a talajban védve voltak s nem kellett a gyökérnek talán hónapokon át kinlódnia, amíg a pergamentszerűen egymásra rakódott alomréteget áttörte volna, mint a természetes felújításnál. Ezért olyan, mint a természetes úton keletkezett 3 éves csemete!

Már 20 esztendeje hiába hangoztattuk, hogy ezekkel a kérdésekkel a kísérleti állomásnak foglalkoznia kell.

Mert a kérdések még nincsennek tisztázva és csak hazai kísérletekkel tisztázhatók.

Válasz a Krónikára

Írta: Vuk Gyula

Az Erdészeti Lapok legutóbbi számának „Krónikája” az Alföld és egyéb kopár területek fásításához szükséges költségek előteremtése céljából műfavámok életbeléptetését javasolja a magas kormányoknak.

Legyen szabad itt rámutatnom arra, hogy szerény véleményem és alábbiak szerint műfavámok életbeléptetése ezidő-szerint még egyrészt időelőtti volna, másrészt olyan akadályokba ütköznék, amelyek belátható időn belül el nem háríthatók, mert:

minden behozatali vám *védvám* jellegével bír, vagyis arra szolgál, hogy a külföldi árukra kivetendő behozatali vámokkal védjük azon termékeinket, amelyek fölött a belföldön is rendelkezünk. Azonban a reánk erőszakolt gyászos trianoni békeszerződés következtében műfaanyagok termelésére alkalmas erdőségek fölött, sajnos, annyira nem rendelkezünk, hogy megmaradt erdőségeinkből túlelű faanyagszükségletünknek alig 2 százalékat tudjuk belföldi termelésből fedezni és megmaradt lombfaerdőállományunk sem képes a belföldi fogyasztás által támasztott igényeket (kivéve a MÁV szükségletét) kielégíteni.

Ezen sajnálatos tényeknek tudható be, miszerint a Krónika illusztris szerzője is kénytelen volt legutóbbi fejtegetéseiben megállapítani azt, hogy „erre a behozatalra egyelőre feltétlenül rá vagyunk utalva”, amiből logikusan következik, hogy a tervezett műfavámokkal olyasvalamit akarunk már most védeni, ami még nincs!

Elháríthatatlan akadályai pedig ezidőszertint még műfavámok statuálásának: a Lengyelországgal létesített kereskedelmi